

د روسي یرغل یوه دردونکې اونی

(ناول)

لیکوال
پروفیسر محمد شمس الدین
Ketabton.com

د ڪتاب ڳانڍڻي:

د روسي ڀرڻل ڀوه دروڻڪي اونڻ (ٽول)

ڪتاب:

انجنيئر سيد احمد شاه سادات

ليکوال:

Syed Ahmad Shah Sadaat

فيسپوک:

انجنيئر سيد احمد شاه سادات

ډالۍ

د ټولو هغو شهيدانو ارواوو ته، د هغو ميندو شونډو ته، چې بې له
ناره سوځېدلې، او د هغو ماشومانو سترگو ته، چې د وطن زړا يې تر
ټولو مخکې وليده، خو د ژوند تودوخه يې ونه ومونده. که څه هم د
تاريخ پاڼې تل د ځواکمنو له خوا ليکل شوي، خو دا کيسه د هغو
خلکو غږ دی چې ټپي وو، خو مات شوي نه وو. او دا غږ به تل پاتې
وي. تر څو چې يو افغان وي تل به دا افغانستان وي.

زما له زړه نه، ستاسو د زړه لپاره

انجنير سيد احمد شاه سادات

سريزه

زه، لا لس کلن ماشوم وم... هغه، چې د بمونو له زغروونکي شور سره به یې زړه له سینې ووت، خو چیغې به یې خولې کې بندولې، ځکه چیغې به یې مور او پلار ته اندېښنه زیاتوله. هغه، چې د مور او پلار د څادر تر شا به یې د خوندي توب تمه لرله، خو د توپونو له اوازونو څخه، نه څادر خلاصون ورکاوه، نه دعا. هغه، چې خپل دوه کلن ورور یې تر ملا تړلی و، او د غرونو پر سختو او بوټي ناکه لارو یې د ژوندي پاتې کېدو یوه نالوستې کیسه لیکله، کیسه چې کلمات نه، بلکې زخمي پښې او وږې شېبې یې جوړولې. دا ناول یوازې زما د ژوند پاڼه نه ده. دا د هغه پلار درد دی چې د خپل زوی د جنازې پر ځای، د کور کنډوالې ته گوري. دا د هغې مور آه ده، چې خپل ماشوم یې د یخۍ، لوږې یا د روسي توپ د شگاف لاندې له لاسه ورکړ. دا د هغو ماشومانو دروند چوپتیا ده، چې خپل ماشومتوب یې د جنګي الوتکو تر سیوري لاندې د کنډوالو پر خټو کې دفن کړل. دا یوه اونۍ وه - هو، یوازې یوه اونۍ - خو د دې یوې اونۍ درد، ستریا، وېره، لوږه او یخني د تاریخ د اوږدو لسيزو له هر فصل څخه درنه وه. دا هغه اونۍ وه چې وخت پکې ولاړ و، هره لحظه پکې یو عمر وه، او هره ساه پکې یو جنګ. زه دا کیسه د هغوی لپاره لیکم، چې مړه شول، خو هېر نه شول. د هغو لپاره چې ژوندي پاتې

شول، خو ژوند ترې ولاړ. د هغو لپاره چې تاریخ یې له ټوپکو، بمونو او د بنمنیو سره لیکل شوی و، نه له قلم او کاغذ سره. که دا کیسه دې ولوستله، نو پوه به شې چې دا د خیالونو داستان نه دی. دا د سوځېدلو کورونو، د یتیمانو چیغو، د مړو څارویو، او د ژوندي پاتې کسانو د خاموشو سترگو غږ دی.

دا د هغو خلکو چیغه ده، چې وسلې یې نه لرلې، زغره یې نه درلودله، خو زړونه یې د غرونو په شان کلک وو. زما ملت له خاورو راپاڅېد، ځکه دا خاوره یې د وینې، دعا او صبر له شیدو خړوبه کړې ده.

لومړی فصل

د پسرلي وروستی شپه

دره نور ولسوالۍ د مجاهدينو تر ولکې لاندې وه. درې مياشتې پرې تېرې شوې وې. د سرکونو پر اوږدو، مجاهدينو د روسانو ټانکونو ته ماینونه غځولي وو، لکه زهرجن ماران چې د ښکار په کمين ناست وي. د پسرلي تازه نسيم لا نه و زړېدلی، چې وېرېدونکي خبرونه راورسېدل: (دغه اونی روسي لښکر دره نور ته د یرغل تابيا لري)...

ثور مياشت وه اته ويشتم تاريخ د ۱۳۶۲ هجري شمسی کال وو، خو د درې نور پر غرونو نور د پسرلي سندرې نه اورېدل کېدې. شنې ونې لکه ولاړې مجسمې چوپې ولاړې وې، گلونه شکېدلي وو، خو په خدا کې يې تلوسه نه وه. هوا کې د تازه گلونو بوی نه و، بلکې د يوه نادیدلي طوفان تريخ بوی خپور و - داسې بوی، چې د ويرې زرغون سيوری له لرې ښکارېده، لکه د غره له بلې غاړې راتلونکې زلزله. زموږ په سيمه کې دا د روسي لښکرو د یرغل لومړی وار و - خو داسې وار، چې نه يوازې کورونه يې ولړزول، بلکې زړونه يې هم ټوټه - ټوټه کړل. دا يوازې د توپونو غږ نه و، دا د يوې دورې پای و؛ د امن، خوشحالی او کرار ژوند پای. او د بلې د وېرې، تيارو او هجرتونو دورې دردناک پيل. د ورځې لمر ورو - ورو پر غرونو خپرېده، خو هغه روڼوالی يې له لاسه ورکړی و، چې پسرلي ورسره خوښي راوړه. د کليو ماشومان، چې پخوا به يې له غرونو شنه پټي راټولول، اوس چوپ، غلي، او د غږ له شرمه تيريدل. د دوی سترگو کې پوښتنې

ښکارېدې - هغه پوښتنې چې ځواب يې د لويانو په خاموشي کې پټ و. داسې خاموشي، چې د طوفان نه وړاندې چوپتيا ته ورته وه. زه لس کلن وم. هغه ورځ لکه د نورو ورځو غوندې نه وه، د نورو کليوالو وارخطايي سره زما زړه، زما ماشومتوب، بېقرار و. پلار مې تازه يو نوی کور اباد کړی و. هلته مو شپې تېرولې. هغه د سردار داود خان د رژيم په ښکېلو خفه وو او د کمونيستي رژيم څخه ناراضه ښکارېده. کله ناکله به يې د وطن پرېښودو خبرې کولې، چې وروسته بيا په حقيقت بدل شوې، او هجرت زموږ برخليک شو. (دا سيمه نور امن نه ده)... دا د يوه انسان خبره نه وه. دا د يوه غر، يوه نسل، د يوې خاورې فرياد و. لکه د غرونو تر زړه راوتلی آزار، چې يوازې هغه خلک يې اوري، څوک چې وطن يې له خولې نه، له وينې سره تړلی وي. کليوال د مشورې لپاره راټول شول. سپين ږيري خاموش، اندېښمن او له سترگو نه يې درنه پرېکړه ښکارېده. (د پناه ځای نشته چيرته بايد ولاړ شو). زه د خپل پلار شاوخوا تاویدم. خبر نه وو چه همدا شپه د يرغل او د تينبټې شپه وه. پلار مې هڅه کوله چې موسکا وکړي، خو د تندي له چينو، او د زرگي له درزا، ما درک کوله چې ويړه ورسره ده، يوه داسې ويړه، چې حتی غرونه هم پرې ورپرې. ما بنام څلور بجې وې... او دا هماغه شېبه وه، چې اسمان ژړا پيل کړه. لومړۍ چاودنه - لکه د قيامت ناقوس، غرونه يې ولړزول. بله - لکه د يوه معصوم زوی چيغه، چې د مور زړه وڅوي. درېيمه، څلورمه، پنځمه... شمېر ورک شو. هر غر د مرگ زېری و، هر درز يو خوب له منځه وړ. موږ د کور په يوه څنډه کې د ځان خونديتوب لپاره يوه څمڅه جوړه کړې وه او ټول همالته ولاړو. مور مې زه او ورور مې کلک په غېږ کې نيولي وو. د هغې ساه تېزه وه، خو غږ يې ارام: (دا د آسماني تندر غږونه نه دي، زويه... دا د روسانو لخوا بمونه، توپونه دي). زما ماشومتوب لا تيار نه و چې دا حقيقت درک کړي. (ولې روسان توپونه واړوي؟ موږ خو څوک هم نه دي وژلي)... د غرونو شاته، د بيم چهلويک توپونه يو بل پسې

توغېدل . د روسانو له ستر نظامي مرکز، ټمرخیلو نه، هر انداخت د قیامت ناقوس و. د ماشومانو ژړا، د میندو چیغې، د سپین ږیرو دعاوې، د خاورو بوی، د وینو تودوخه، د شگو پر سر پریوتې یادونه ... دا شپه زموږ لپاره یوه دوره نه، بلکې تاریخ و. د ملت د درد سندره. ما ته دا شپه بې پایه ښکارېده. د زړه هر ټوپ، د یوې نوې چاودنې انتظار و. نه خوب و، نه آرامتیا. یوازې یوه دعا.

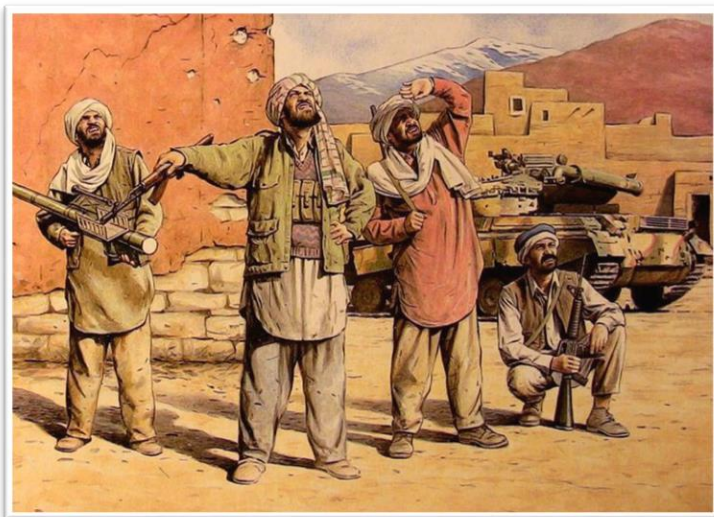
دویم فصل

د باران له څاڅکو نه، د اور له لمبو لاندې

شپه لا روانه وه. توپونه لا هم غږېدل، د آسمان پر زړه یې هرې چاودنې یو نوی زخم پر مخکې پرېښوده. موږ د خپل کور په یوه څنډه کې په ځمکه کې پناه اخیستې وه، یو نیمه تیاره، یخ، او لېزانده ځای، چې مرگ تر دروازې ولاړ و، خو ژوند بیا د مور، پلار او د فامیل د نورو غړو تر څنګ ساه ایسته. ماشوم وم، خو د چاودنو شور، زما د عمر له حوصلې ډېر دروند و. هر توپ چې لگېده، داسې ښکارېده لکه زما زړه چې ټوټې کېږي، لکه چې پر هرې چاودنې زما ماشومتوب یوه بله چیغه وهي. غوږونه مې دردېدلي وو، خو له هرې چاودنې وروسته د ماشومانو نري - نري غږونه د وېرې او ژړا چیغې زما ذهن کې لکه د شیشې د زړه ماتېدنه ټکرېدې. مور مې ټول بچیان خپل غېږ ته رانغاړلي وو، د څادر لاندې مې د هغې د تودو لاسونو حرارت حسېده، خو توپونو د هغې تودوخه هم یخوله. دا د هغې لاسونه وو، خو نه شېښت کولی شو، نه ژړا. یوازې یوه ارامه، خو سخته دعا: (خدایه، د ماشومانو ساتنه وکړه)... شونې یې ونه خوځېدې، خو دعا یې د زړه له تله پورته کېده. دا یوازې د یوې مور دعا نه وه، دا د یوه ولس چیغه وه، ټول کلې ټوله قریه په چغو وو، داسې چیغې چې اسمان ته پورته شوې، خو توپونه خاموش نه شول. د فلز له نس نه راوتلي بمونه، د انسان له نس نه راوتلې دعا ته غوږ نه نیسي. د هماغې شپې له زړه نه یو بل غږ راوخوت، لکه تور آسمان ته یو بل تندر:

(روسان همدا نن شپه ځمکنی یرغل کوي)... دا خبر نه و، دا یوه پرېکړه وه، دا مانا یې درلوده چې باید لا لار شو، چې دا ځای نور خوندي نه دی، چې مرگ راروان دی، او موږ باید تر هغه دمه وڅوڅېرو. نه مو مابنډام خوړلی و، نه خوب را تېر و، نه کومه دعا قبوله شوې وه، یوازې ژوندي وو، همدا کافي وه. موږ پاڅېدو. له هر بدن سره یوه زړه نښتی و. د شپې تور غرونه، د جنگ تر سیوري لاندې، لکه د قیامت د ورځې زېږی، زموږ مخې ته ولاړ وو. د ماشومانو لاسونه د مور پلو ته نښتی وو، د پلار سترگې پر آسمان، خو امید د خاورې نه راوتی ژوبل و، خو ژوندی. یوه اوږده، خاموشه کاروان، لکه زخمی وطن، د خوړونو او کنډوونو پر اوږو پورته روان و. چا پښه راکاږه، چا زړه راکاږه، خو ټول روان وو. جنگ یوازې ټوپک نه دی، دا هغه قدمونه هم دي چې له وطن نه د تېښتې نیت لري. او توپونه لا هم غږېدل... د سرونو پر پورته لارو، د غره پر لمنو، د اور لمبې لکه د دښمنه خوله، چې زموږ د خاورې پر مخ تېریږي. موږ روان وو، خو د وطن هر انچ، لکه د زړه له غوښې نه، یو ځل بیا کنده کېده. پنځه ساعته روان وو، د شپې، د تیارو، د یخ، د وېرې، او د چاودنو تر څنگ. کوچنیان ستړي، د خوب له تنده وچه خوله، خو د ژوندي پاتې کېدو هیله یې پر پښو نیولې وه. موږ مې زه کش کشکولم، پلار مې ورور په شا تپلی و، لکه زخمونه چې پر اوږو بار وي، خو نه پرېږدي چې پر ځمکه ولویږي. د یوه ځای نه بل ته، د یوه کنډو نه بل ته، د امید له یوې وړمې نه بلې ته، په پای کې د اتران یوې وړې سیمې ته ورسېدو. هلته مو یو څه سا واخیسته خو دا ساه هم سمه نه وه، دا د غمونو تر منځ یو لنډه وقفه وه، نه خوشحالي، نه ارامتیا. هلته هم خلک په شور و، وارخطا، سترگو بېرته لاره لټوله - داسې ښکارېده لکه هېڅ ځای خوندي نه وي. (روسان په ټولې ولسوالۍ یرغل کوي)... او بیا مو بېرته مزل شروع کړ، بېرته غرونه، بېرته تیاره، بېرته وېره. موږ لا څوڅېدو، دا ځل نه د نجات لپاره، بلکې د مرگ نه د تېښتې لپاره. دا توره شپه، دا بې‌پایه لار، دا زخمی وطن ټول شاهدان وو، ټولې

قريی مخ پورته ځنگلونو خواته په حرکت وو. شپه لا روانه وه، خو سهار نږدې و. خو دا سهار نور هغه سهار نه و، چې مرغۍ پکې چغې وهي، يا ماشومان له خوبه راپاڅېږي. دا يو ويرجن سهار و د ثاني کنډو د ونو لاندې، د ژوندي پاتې کېدو يوه بله هڅه، يوه بله چيغه، يو بل مات اميد. او زه لس کلن ماشوم، دا هر څه د خپلو سترگو، د خپل زړه، او د خپل ذهن پر پرده ليکم. نه له قلم سره، نه له کاغذ سره، بلکې د زخمي ماشومتوب له حافظې سره. زه د ماشومتوب د لوبو پر ځای، د مرگ شېبې يادوم. زه د جنت پر ځای، د غار د تيارو ياد لرم. زه لا ماشوم وم، خو خدايه... ما لا ماشومتوب نه و ختم کړی، خو د بمونو د باروتو بوی او ويرې مې ژوند پيل کړی و.

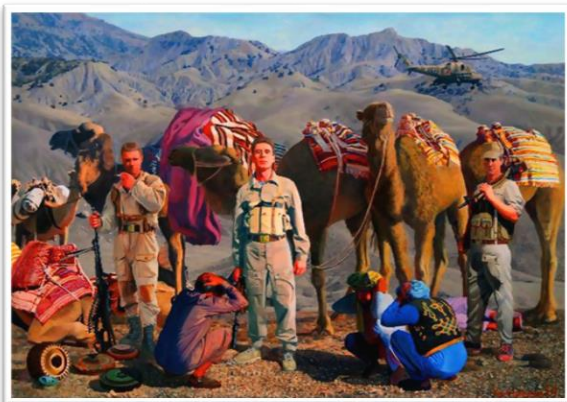

دربیم فصل په کنډو کې زړونه ماتېږي

د ثور د میاشتې نهه ویشتمه سهار وختي و، خو شپه لا د غرونو پر سر لکه تور کفن پرته وه. د سپوږمۍ زور، زېړ مخ په وریځو کې پټ و، او یخ بادونه، چې د شپو د دردونو غچ یې اخیسته، له هرې خوا سره چيغې وهلې. د ثانې کنډو ته چې ورسیدو، لمر لا هم زړه نه و کړی چې را وخیږي. لکه لمر هم زموږ د برخلیک له شرمه پناه اخستې وه. زموږ کاروان ته چې وگورې، نو نه انسانان وو، نه روان خلک، بلکې د روحونو یوه خاموشه جنازه وه. هر څوک یو مات یاد، یوه سوې خاطره، او یوه نه هیږدونکې ویره پر شا بار کړې وه. یوه جنازه، چې لا سا یې پاتې وه، خو زړه یې څو ځله مړ شوی و. یو سل او لس کسان... سل او لس مات تقدیرونه. ماشومان، چې د خپلې مور د لمنې تر سیوري هم ډاډه نه وو. بنځې، چې سترگې یې له اوښکو وچې وې، لدې نه چې غم نه و، بلکې ځکه چې اوښکې یې هم پرې شاکي شوې وې. سپین ږيري، چې د ژوند اوږده کیسه یې تر شا پرېښودې وه، خو اوس یې د مړینې کیسه هم اوږدېده. او ځوانان، چې لا د ژوند خوبونه یې نه وو لیدلي، خو د مرگ د قدمونو شور یې ویده کړی و. ټولو له یوه چا سترگې پټولې: مرگ - مرگ، چې نه یې لاس و، نه توره، نه غږ و، خو هر ځای حاضر

و لکه سیوری، لکه باد، لکه قسمت. هلته، د نخترو دنگو ونو تر سیوري لاندې، موږ سا واخیسته. خو دا سا نه وه، دا د زخمي امید یوه وروستی سلگی وه. پلار مې، چې تل غږ یې پیاوړی و، ورو غږ وکړ: (همدلته دمه کوو)... خو دا دمه نه وه، دا یوه دعا وه، چې د زړه له درده راوتلې وه. یوه دعا، چې شاید اسمان هم د اورېدو زغم نه درلود. ناڅاپي، لکه د زړه په منځ کې چا چاره راښکلې وي، یو بل خبر راورسېد: (روسانو ځمکني عملیات شروع کړل او د ولسوالۍ ودانۍ ته رسېدلي. او له هماغه ځایه پورته غرنۍ سیمو ته خېژي راروان دي)... دا خبرې نه وې، دا د ویرې د زلزلې غږ و. خاموشي شوله، خو دا خاموشي د سولې نه، بلکې د باور مرګ و. خلکو یو بل ته وکتل، خو هېڅ یې ونه ویل، ځکه درد کله کله دومره لوی وي، چې ژبه ورته بنده شي. ماشومان غیرو ته راغلل، لکه مړو جانونه، چې د امید تر ښس سره پناه اخلي. ښځې بیا بیا د خپلو اولادونو سره ښکلول، لکه دا وروستی دیدن وي، لکه هر ښکل یو وصیت وي. یوه مور، چې خپل ماشومان یې د څادر تر پوښ لاندې کلک نیولي وو، سترګې یې آسمان ته پورته کړې: (خدایه، که ما اخلې، خو دا ماشومان مې وساته)... او دا خبرې دومره خوږې نه وې، لکه د درد یوه وریځ، چې د ټول کاینات پر سر ګرځي. هلته، د درې نور په هواره کې، هر څه له منځه تللي وو. کورونه نه وو، بلکې سوځېدلي خوبونه وو. خلک نه وو، بلکې سکروټې وې. څاروي، ونه، حتی خاوره، ټول په ژړا وو. موږ چې دا واورېدل، زموږ پر زړونو داسې بار راښکته شو، لکه له آسمانه راپریوتی لوی کانی. انجونو ژړل، ماشومانو سا نه اخیسته، سپین‌پرو یوازې آسمان ته کتل، او د زړه د بندېدو شېبې یې شمېرلې. موږ پوهېدو: دا لا پیل دی. او موږ حرکت وکړ، خو دا ځل د تګ قدمونه نه وو، دا د هجرت چیغې وې د واماگل ځنگلونو ته. د نخترو دنگو ونو، د څیریو غټو بوټو تر سیوري لاندې، ځانونه مو پټ کړل. لاره دومره سخته وه چې غرونو زموږ له پښو څپلې. وشلولې، پښو مو تپاکې وکړې او د څیریو اغزیناکو پاڼو مو پښې سوري.

کړې، پښو مو اوبه واخیستې او د دردونو یوه آه وه. له آسمانه، د جنگي الوتکو غبرونه، توپونه، بمونه ... خو زموږ زړونه لا ددې غبرونو نه مخکې چورلیدلي وو. چې واماگل ته ورسېدو، نو یخ، ولږه، ویره، ستړیا ټول زموږ انتظار ته ناست وو. نه خواړه، نه جامې، نه بستر. یوازې یوه جوړه کالي، چې اوس هم د شپې د لمدو شغلو نه یخ وو. د شلخی بوتې پانې مو خوړل، لکه د ژوند یوه نه لیدل شوې معجزه. هره پاڼه د هیلو یوه خړه نښه وه، او هره مړۍ د ژوند له مرگه د غلا شوې لحظه. او بیا، د ځوانانو قرباني، هغوی چې لا یې د ژوند خوند نه و لیدلی، د نورو د بقا لپاره روان شول. نه د جنگ لپاره، بلکې د دوو مړیو ډوډۍ لپاره. یوه ژرنده یې پیدا کړه، یو څاروی یې پیدا کړ، یو بورۍ اوږه... دا وه زموږ ویاړ. دا وه زموږ فتحه. د جگړې پر وړاندې زموږ خاموشه بریا. خو غوښه د اور پر لرگیو غورځول شوې نیمه خامه نیمه پخه، هغه ډوډۍ هم نیمه پخه وه، نیمه خامه، لږه، وچه، او ساړه. خو موږ وخوړه، او د زړونو اور ته مو سا ورکړه. دوه مړۍ، خو د امید یوه دنیا. خامې غوښې ځینې کسان ناروغان کړل، خو د روسانو لخوا د مرگ ویری ناروغې له هر چا هیږه کړې وه.

څلورم فصل

واماگل - د یخنی، ولېږې او دعاوو شپه

د ۱۳۶۴ هجري شمسي کال د ثور د مياشتې ۲۹ تاريخ ناوخته مازديگر وو. خو دا عادي مازديگر نه و. دا د تاريخ هغه مازديگر وه چې هره شېبه يې د زړونو پر ديوالونو چاړه کنبله. د دوه ورځو مسلسل مزل دوهمه شپه شوه، خو نه ارامه، نه خاموشه، بلکې د چيغو، دعاوو، او د باد د واويلا شپه. د واماگل شنې ونې، هغه نخترو چې پخوا به يې سيوری ډاډ و، اوس د يوې زخمي مور په څېر ساوې وېستل. د څپريو بوټي، لکه زاړه بني، د باد له هر گوزاره سره ژړل، خو بې غږه، يوازې له دننه. زموږ کاروان، د خوږ پر غاړه، د يوه کوچني اور شاوخوا ناست و، خو دا اور هم، لکه موږ، ستړی ښکارېده. نه يې د لوړې مخه نيولی شوه، نه د يخ باد، او نه يې د مرگ د سيوري لمنه سوځولې وه. ځوانانو، له تنو څخه وچې ټوټې راشلې کړې، د ونو شاخې يې ماتې کړې، فقط دې ته چې اور وساتل شي. خو اور يوازې اور نه و، دا د ژوند وروستۍ هڅه وه. يوه زغرده تبه، چې شايد زموږ ساوې ورسره ژوندي پاتې شي. سپين ږيري، چې پخوا به يې د ژوند حکايتونه ويل، اوس له آسمان سره خاموشې خبرې کولې. د هغوی دعاوې، د باد غېږ ته لوېدلې، خو معلومه نه وه چې آسمان دا غږونه اوري، که نه. ماشومان له هر چا پناه

غوښته، خو څوک پناه ورکوونکی نه و پاتې. (یوه شپه بله شپه نه شي، خدایه) ... دا خبره د یوې سپین سرې ښځې له خولې ووتله، خو لکه د ټول کاروان د زړه فریاد و. دا جمله، له دعا هم اوچته وه، دا د زړونو ژړا وه، چې ژبه یې پیدا کړې وه. زه، د لسو کلونو ماشوم، تر ملا مې دوه کلن ورور تړلی و، د مور تر څنگ ناست وم. مور مې چوپه وه، خو لاسونه یې د دعا لپاره لپه نیولي وو. د هغې لاسونه یخ وو، خو د دعا تودوخې زموږ د یخ زړونو لپاره تر تاوده اور هم ډېر مهم و. مور ژوندي وو، هو، خو دا ژوند له مرگه هم دروند و. داسې ژوند، چې نه سا پکې ارامه وي، نه خوب، نه هیله، نه راتلونکی. یوازې شپه، شپه، شپه ... ماشومان ناروغ شول. تبه، یخ، ولږه او هیڅ دوا نه وه. ډاکټر نه و، یوازې یوه دعا وه، چې د هر زړه له ټوټه - ټوټه کیدو سره یې پورته کوله. دعا نه د دوا پر ځای وه، نه د خواړه پر ځای، خو همدا یوازینی شته نعمت و. ځوانانو بیا حرکت وکړ چې د یو سل او لسو کسانو لپاره څه خواړه پیدا کړي. د واماگل یوې لړۍ خوا ته، له یوه کلي، یو بورۍ اوږه له یوه کلي یې پیدا کړل. کله چې بیرته راغلل، د خلکو سترگو کې د ستړي امید یوه شغله بله شوه. ډوډۍ یې پر پلنو تېرو پخه کړه، خو دومره لږه وه، چې هر کس ته فقط دومره حصه ورسېده، چې ژوند یې بند نه شي. خو دا نیمه مړۍ، د ژوند یوه موسکا وه. لکه ماشومان چې له اوږدو ویرونو وروسته، د شیدو یو څاڅکی پیدا کړي. ما ته هغه شپه داسې ښکاره شوه، لکه موږ د وخت له یوه درز څخه تېرېږو، چې نه مخکې یې معلومیږي، نه وروسته، یوازې دا یوه شپه ده، چې باید تېر شي. خو دا شپه اوږده وه. سخته وه. د زړه د طاقت تر بریده درنه وه. د شپې وروستيو ساعتونو کې، ناڅاپه د فضا غږ بدل شو. له آسمانه، د مرگ مرغان راغلل، دوې هلیکوپټرې. د بمونو، توپونو، او د اور وژونکو سترگو سره، زموږ پر سر را وگرځېدې. خلک یو ځل بیا له وېرې ټوټه شول. ماشومانو چیغې وهلې، ښځو بچیان راټول کړل، سپین ږيري پر خاورو پرېوتل. ټولو د خوږ له څنگ څخه ځنگله خوا ته منډې

کړې، د ونو تر شا، تر بوټو لاندې، تر دنگو نخترو ونو لاندې پټ شول. زه، د نخترو په منځ کې، خپل کوچنی ورور تر ملا تړلی، ویده نه وم، ویښ هم نه وم، یوازې د اسمان خواته مې کتل. هلته، هلته چې هلیکوپترې ګرځېدې، او ما غږ نه درلوده، فقط یوه پوښتنه مې د زړه له سوره راووتله: (ایا ژوند به بیا بېرته راشي؟) او دا پوښتنه، شاید نه یوازې زما، بلکې د ټول قوم د زړونو چیغه و. خو اسمان خاموش و...

پنځم فصل

د دردونو وروستی ساه... یا د امید لمبه؟

د واماگل د ځنگله تر ونو لاندې، څلور اوږدې، سا سرې، او وېرې ډکې شپې تېرې شوې. شپه وه، خو خوب نه و. د هرې ونې سیوری، د بمونو د اور نه تېر شوی و، د هرې پانې پر مخ، د یوې مېرمنې یا ماشوم د سترگو اوبنکه پاتې وه. روس، تر ثانې کنډو راختلي وو. هغوی، چې رحم نه پېژانده، نه پر ماشوم، نه سپین ږيري، نه بڼځه، نه څاروی. هر څوک چې ورته پر لار برابر شوی و، د مرگ پر غېږ ور لوېدلی و. ټول ولس د ځنگلی غرونو دننه، د خدای تر سیوري لاندې، د ژوند د یوې وروستۍ تمې سره تېنېدلی و. خو بخت یوه شېبه د دې ولس خوا ته شو، روسان د ثانې کنډو څخه بېرته وگرځېدل. د جلال اباد پر لور یې مخ واړاوه، یوازې د ولسوالۍ په انگر او څو نورو سیمو کې یې پوستې پرېښودې، چې داخليو ملیشو ته وسپارل شوې. هغوی هم د یرغل په نوم، د ولس پر ضد هر ظلم وکړ، خو دا ولس، چې غرونو ته یې کډه کړې وه، نه شو ماتېدلی. مجاهدین له نښترو پوښلي غرونو بیرته را ووتل. هغوی، چې د بې وسۍ له منځه، د دعا په ژبه سنگرونه نیولي وو، بېرته راستانه شول. او د روسانو لخوا په جوړو شوو پوستو یې دوامداره چریکي جگړو ته دوام ورکړ. خو له جگړې وړاندې، یوه بله صحنه هم روانه وه کاروان، ولس، د خدای له رحم سره، بېرته خپل کلي ته راکوزېده.

موږ هم راکوز شو... خپل کلي ته. خو دا کلی نور هغه کلی نه و. د خدا، لوبو، د مور د بوی، او د ماشوم د پښو شور نور نه و. یوازې کنډوالې وې. سوځېدلي کورونه، خاورې شوې کوڅې، او د مرگ خاموشي چې پر هره دروازه ناسته وه. زه، د خپل ورور سره، خپل زوړ کور ته ورسېدم. چټ نیم سوځېدلی و، خو لایې د مور د لاسونو بوی ژوندی ساتلی و. زنگون پر ځمکه کښېناستم، او خپل کوچنی ورور مې له ملا ښکته کړ. ټول کورنۍ راورسېده. پلار، د دروازې تر څنگ ودرېد، او له زړه نه راوتې ټکي یې وویل: (ژوند بېرته راغی... خو هېڅکله به پخوانی نه شي.) او دا خبره، د ټول ملت د زړونو سندره وه. دا یوه اونی وه... خو د یو نسل لپاره یوه پېړۍ وه. زمونږ په سیمه د روسي يرغل دا اووه ورځې، یوازې د تېښتې، د بمونو، او د ښکونکو کورونو کیسه نه وه، بلکې د زړونو، دعاوو، او امیدونو آزموینه وه. موږ، چې د ښترو ترونو لاندې مو ژپل، ژوند ته مو بیا غېږ ورکړه. موږ، چې د شلو شلخو پانې مو خوړلې، ژوندي پاتې شوو. نه ځکه چې وس مو درلود، بلکې ځکه چې ایمان مو درلود. موږ له مرگه وویږیدو، خو له ژوند ټښتېدلي نه وو. د ماشوم د ژړا، د مور د سترگو، د پلار د خاموش فریاد، او د خدای د رحمت ترمنځ، دا وطن ژوندي پاتې شو. موږ د بمونو تر غږ لاندې دردونه هم زغملای شو، موږ د کنډوالو تر منځ دعا هم کولی شو، او موږ له خاورو بېرته ژوند هم را پورته کولی شو. ځکه دا خاوره زموږ ده، او موږ یې د سترگو په اوبښکو، د زړونو په دعاوو، او د هیلو په وینو گټلې ده.

د ليکوال پيغام

دا ناول، يوازې د روسي يرغل يوه کيسه نه ده. داسې زرگونو پيښې د روسي يرغل په وخت کې د هيواد په هر گوډ کې تکرار شوي دي. دا د هغو زرگونو افغانانو د زړه چيغه ده، چې له خپلې خاورې، خپلې کورنۍ، او خپل عادي ژوند څخه په يوه شپه بې برخې شول. دا کيسه د هغه ماشوم ده، چې له خپل کورنۍ سره د اور، یخۍ او مرگ تر سيوري لاندې د ژوند تمه لرله. دا د هغې مور غږ دی، چې د خپلو اولادونو د ژغورنې لپاره يې آسمان ته سترگې پورته کړې. که د دې ناول له کوم کرکټر سره دې ځان يو حس کړی وي، که دې اوبښکې راوتلې وي، که دې زړه دروند شوی وي، نو دا - دا معنا لري چې موږ لا هم ژوندي يو. زموږ وجدان لا هم ويښ دی. دا ليکنه، د تسليمۍ نغمه نه ده، بلکې د اميد ناره ده. د هغو خلکو ناره، چې له هرې بلا، له هر بڼې، له هرې حملې وروسته بيا هم خپل ماشومان بې پورته کړل، د دعا لاسونه يې آسمان ته پورته کړل، او ژوند ته يې (هو) وويل. زه دا ناول د ټولو هغو شهيدانو ارواوو ته ډالۍ کوم، د هغو ميندو شونډو ته، چې بې له ناره سوځېدلې، او د هغو ماشومانو سترگو ته، چې د وطن رڼا يې تر ټولو مخکې وليده، خو د ژوند تودوخه يې ونه ومونده. که څه هم د تاريخ پاڼې تل د ځواکمنو له خوا ليکل شوي، خو دا کيسه د هغو خلکو غږ دی چې ټپي وو، خو مات شوي نه وو. او دا غږ به تل پاتې وي.

تر څو چې يو افغان وي تل به دا افغانستان وي

زما له زړه نه، ستاسو د زړه لپاره

انجنير سيد احمد شاه سادات

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library